

มะค่าโมง

Azelia xylocarpa (Kurz) Craib

ชื่ออื่น เขง เบง (เขมร - สุรินทร์); บิง (ชอง - จันทบุรี); ปั้น (ชาวนน - นครราชสีมา); มะค่าใหญ่ (ภาคกลาง); มะค่าหลวง มะค่าหัวคำ (ภาคเหนือ)

ชื่อสามัญ Black rosewood, Pod mahogany

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้น ขนาดใหญ่ ผลัดใบช่วงสั้น ๆ สูงได้ถึง 30 เมตร แตกกิ่งก้านเป็นพุ่มกว้าง ใบ ใบประกอบแบบขนนก ชั้นเดียวปลายใบคู่ เรียงสลับ ใบกว้าง 4-5×5-9 เซนติเมตร แกนกลางใบประกอบยาว 18-30 เซนติเมตร ก้านใบยาวประมาณ 2 เซนติเมตร ก้านใบย่อยยาว 0.3 - 0.5 เซนติเมตร ใบย่อย 3 - 5 คู่ รูปไข่แกมขอบขนาน ปลายใบแหลมมีติ่งสั้น ๆ โคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา เรียบ กลี้ยง ดอก ออกเป็นช่อแยกแขนงตามปลายกิ่งหรือซอกใบ ยาว 5 - 15 เซนติเมตร ใบประดับรูปไข่ ยาว 0.6 - 0.9 เซนติเมตร ก้านดอกยาว 0.7 - 1 เซนติเมตร ก้านดอกย่อยยาว 1 เซนติเมตร ทุกส่วนมีขนคลุมบาง ๆ ดอกคล้ายดอกถั่ว กลีบดอก 1 กลีบ รูปรางคล้ายช้อน แผ่เกือบกลม ยาว 7 - 9 มิลลิเมตร ฐานคอดเป็นก้านยาว 0.5 - 1.2 เซนติเมตร ปลายกลีบย่นเว้าตื้น ๆ เกสรเพศผู้ 10 อัน แยกกัน เกสรเพศผู้สมบูรณ์ มี 7 อัน ก้านเกสรยาวประมาณ 3 เซนติเมตร มีขนสั้นนุ่มที่โคน เกสรเพศผู้ที่เป็นหมันมี 3 อัน รูปเส้นด้ายสั้น ๆ เกสรเพศเมีย 1 อัน ก้านเกสรเพศเมีย ยาว 2 - 2.5 เซนติเมตร กลี้ยง ขยายเล็กน้อยด้านปลาย กลีบเลี้ยงสีเขียว 4 กลีบ สีเขียวสด รูปขอบขนาน แต่ละกลีบเรียงซ้อนทับกันแบบตรงข้าม ยาว 1 - 1.2 เซนติเมตร มีขนสั้นนุ่ม ขอบกลีบบาง ผล เป็นฝักแบน รูปขอบขนาน กว้าง 7 - 9 × 12 - 20 เซนติเมตร หนา 0.6 - 1 เซนติเมตร พอแห้งแตกออกเป็น 2 ซีก เมล็ดแข็ง มี 2 - 4 เมล็ด รูปรี ยาว 2.5 - 3 เซนติเมตร สีดำ ผิวมัน มีเนื้อหุ้มที่โคนเมล็ดสีเหลืองสด หุ้มเป็นรูปถ้วย ยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร

การกระจายตัวตามธรรมชาติ พบขึ้นกระจายทั่ว ๆ ไปตามริมลำธารในป่าเบญจพรรณชื้นและป่าดิบแล้ง

การใช้ประโยชน์ สร้างบ้าน เมล็ดอ่อนรับประทานได้

ช่วงการออกดอก/สีดอก ออกดอกราวเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน ให้ดอกสีชมพู